

LANDSFORBUNDET TEATRETS VENNER

Mie Berg Simonsen

Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74.

Januar 2005

Innhold

Målsetting	3
Økonomiske rammer	4
Organisering	5
Målgrupper/brukere	5
Aktivitet	6
Plassering på scenekunstheltet	7
Forvaltningshistorie	8
Vurderinger	8

Landsforbundet Teatrets Venner (LTV) ble etablert som landsomfattende, uavhengig medlemsorganisasjon i 1992, etter initiativ fra en rekke forskjellige aktører/instanser¹.

Dette evalueringsnotatet bygger på egevalueringen fra Landsforbundet Teatrets Venner til Norsk kulturråd i mai 2004, svar fra LTV på oppfølgingsspørsmål, søknader og rapporter i Norsk kulturråds arkiv, samt opplysninger og synspunkter fra ulike informanter; i samtaler, over telefon eller pr, e-post².

Målsetting

I følge tilsagnsbrevet fra Norsk kulturråd skal Landsforbundet Teatrets Venner ”fremme interessen for profesjonell scenekunst og øke det totale scenekunsttilbudet i hele landet”. Denne generelle målsettingen har fått noe ulik utforming i LTVs egne rapporter. For 1998 heter det for eksempel at

”målet for LTVs virksomhet er å styrke interessen for den gode scenekunst og å få et mer likeverdig teatertilbud i hele landet. Teatrets Venner ønsker samtidig å skape et miljø for teaterinteresserte i nærmiljøet og bidra til at publikum møter opp når forestillingene er der”.

I LTVs egevaluering er forbundets generelle mål konkretisert i 7 hovedmål for arbeidet i 2004 og 2005:

1. Innføre scenepass, som skal omfatte Riksteatret og regionteatrene i løpet av 2004 og alle institusjonsteatrene innen 2005.
2. Etablering av nye lokallag, på lang sikt på alle Riksteatrets spillesteder.
3. Etablering av ungdomsgrupper (LTVu) som teaterformidlere og som pressgruppe for mer teater for ungdom, i samarbeid med Riksteatret, regionteatrene og frie grupper.
4. Å være et sterkt talerør på publikums vegne.
5. Oppfølging av eksisterende lokallag.
6. Videreutvikle det nordisk samarbeidet.

¹ Som lokale teaterforeninger/teatervenneforeninger ”som Grimstad og Trondheim, Riksteatret (ved Anne Gullestad), 140 kommuner samt Norsk teater- og orkesterforening var også aktivt interessert i etableringen av LTV”, jfr. egevalueringen s.1.

² Kulturkonsulent Mette Josten, Sel kommune, kulturkonsulent Ole Tom Tjusli, Grimstad kommune, seksjonsleder kultur Torodd Eriksen, Sør-Varanger kommune, direktør Morten Gjelten, Norsk teater- og orkesterforening, teatersjef Bente Erichsen, Riksteatret, konsulent Yrjan Svarva, Norsk kulturråd.

7. Studiearbeid.

Flere mål har, mer eller mindre uforandret, gått igjen gjennom flere år. Det første, innføring av et scenepass som skal gi innehaveren rabatter på forestillinger og eventuelt andre fordeler, kom på LTVs dagsorden i 1998, etter mønster fra Sverige, og utgjør vel det mest konkrete og ambisiøse.

I arbeidet med innføring av scenepass ligger også et ønske om å gjøre landsforbundet til ”en informasjonssentral for alle teatre og frie scenekunstnere (og) ... Et viktig ledd i all teaterformidling”³. Disse ambisjonene omtales imidlertid ikke på et mer konkret plan.

Den spesifikke satsning på ungdom er av relativt ny dato, og likeledes LTV som en arena for studiearbeid i samarbeid med studieforbundet Populus.

Økonomiske rammer

Budsjettert utgiftsramme for 2004 er på kr. 359 000⁴. Revidert regnskap for 2002 viser et underskudd på vel kr. 30.000. Driftsinntektene var i underkant av kr. 300.000, hvorav tilskuddet over post 74 fra Norsk kulturråde utgjorde kr. 272.000 (91 %), mens resten var medlemskontingenter og seminarinntekter⁵. Med i de økonomiske rammebetingelser regnes også kontor hos Riksteatret, stipulert til kr. 30 000⁶.

Så vel tilskudd som utgiftsramme har vært relativt stabilt i de 14 årene LTV har eksistert, selv om lobbyvirksomhet overfor Stortinget i 1998 resulterte i en betydelig økning av LTV's tilskudd, i forhold til den sum Kulturdepartementet hadde budsjettert med⁷. Etter den tid er ikke søknader om økte tilskudd imøtekommet.

³ Egenevaluering fra LTV, s. 2.

⁴ Egenevaluering fra LTV, s.4.

⁵ LTV – søknad om statstilskudd for 2004.

⁶ For 2005 søker LTV om kr. 328 000. Det er ikke sendt inn revidert budsjett for 2003.

⁷ Om dette skriver LTV i sin rapport for 1998: ”Da forslaget til statsbudsjett for 1999 viste at LTV – etter 6 års innsats – var tilgodesett med kr. 9000 i økte bevilgninger, vedtok styret å aksjonere. Man iverksatte en målrettet og saklig lobbyvirksomhet vis a vis de bevilgende myndigheter. Styreleder, nestleder og Grimstads representant i styret var de mest aktive. De formidlet LTV's synspunkter overfor sentrale medlemmer av kulturkomiteen, men også overfor andre stortingsrepresentanter fra sine hjemfylker. Gleden var stor da Stortingets

Organisering

Landsforbundet Teatrets Venner er en paraplyorganisasjon for ca 20 lokale medlemsforeninger⁸. Dette antall har vært relativt stabilt gjennom en del år, men 3 nye lokalforeninger ble stiftet i 2003, hvorav en var for ungdom⁹. Tallet på medlemmer i de lokale foreningene har øket fra 630 personer i 1992 til 3045 ved årsskiftet 2002/2003¹⁰.

LTVs styre velges på årsmøtet, der de lokale foreningene har utsendinger.

Fra starten har forbundet vært drevet hovedsakelig gjennom en 50% stilling som daglig leder, ved siden av stort sett ulønnet innsats fra styreleder og –medlemmer. Styret ansetter daglig leder og en ny person ble ansatt i 2004, etter å ha fungert i stillingen på timebasis fra 1.9.2003¹¹. Sekretariatet er koordinerende organ for de lokale foreninger og nettverk, som skal mobilisere teaterpublikum lokalt og drive informasjons- og opplysningsarbeid.

Målgrupper/brukere

Målgruppen for Landsforbundet Teatrets Venner er (i siste instans) det faktiske og potensielle teaterpublikum rundt i landet, mens LTVs konkrete virksomhet er rettet mot foreningens medlemmer, i form av lokalforeninger, og dessuten mot teaterinstitusjoner (som Riksteatret og regionteatre).

Etttersom LTVs målsettinger stort sett er generelt formulert samtidig som det foreligger lite konkret informasjon om virksomheten ut over en løpende kontakt med medlemmene, er det vanskelig å ha noen begrunnet mening om hvordan målgruppen nås, om brukerne burde vært flere, osv.

I egnevalueringen sies det at målet om å bli landsomfattende ikke er nådd, og at forbundet er for lite kjent blant teaterpublikum, kulturpolitikere og allmennheten

Budsjettinnstilling S. nr 2 (1998-99) forelå i desember. Her kunne man lese: "Det bevilges 0,1 mill. kr. ekstra til Landslaget (sic.) Teatrets Venner" s. 74".

⁸ www.ltv.no.

⁹ Budsjettsøknad for 2005.

¹⁰ Budsjettsøknad for 2005.

¹¹ Budsjettsøknad for 2005.

for øvrig. Ut fra publikumsstatistikk på teaterforestillinger mener forbundet at besøket øker på de steder der det finnes lokalforeninger.

Inntrykket er at de lokale medlemsforeningene har svært varierende aktivitet, og at den foregår nokså uavhengig av Landsforbundets virksomhet.

Aktivitet

Selv om LTV, som organisasjon, er uavhengig av Riksteatret, bygger forbundet i stor grad på de venneforeninger og det publikumsarbeid som Riksteatret hadde opparbeidet lokalt gjennom mange år¹². Så vel årsmeldinger som egen-evalueringen refererer imidlertid til et konfliktfylt forhold til Riksteatret rundt år 2000, da teatret la om sin profil og strategi:

”... vi så oss nødt til å protestere og aksjonere mot Riksteatrets nye strategi. For LTV var det umulig å forstå, enn si godta, at Riksteatret kunne få legge ned Unge Riks og rasere antall spillesteder – uten noen forutgående evaluering, og uten at brukerne ble hørt og tatt med på råd. Den nye strategien la opp til en markedsliberalistisk tenkning og praksis som etter LTVs oppfatning ikke bare var i strid med Lov om Riksteatret, men også med vår egen målsetting: å øke interessen for den profesjonelle scenekunst og få en mer likeverdig fordeling av teatertilbudet i hele landet.”¹³

I årsrapporten for 2001 opplyses det at styret deretter ”gikk inn for å blegge striden og komme i en aktiv dialog med Riksteatrets ledelse igjen”. I dag synes det ikke å eksistere konflikter mellom LTV og Riksteatret, blant annet har jo LTV gratis lokaler hos Riksteatret. Men som turneteater har Riksteatret endret seg de siste 10-15 årene, og i denne utviklingen er betydningen av LTV, som en konkret samarbeidspartner, blitt mindre.

Verken egenevalueringen eller årsrapporter fra Landsforbundet Teatrets Venner har særlig mye konkret informasjon om forbundets aktivitet i forhold til mål som for eksempel satsingen på ungdom eller samarbeidet med studieforbundet Populus.

Om det mest ambisiøse målet, innføring av scenepass, sies det lite konkret om det omfattende (og formaliserte) samarbeidet dette antakelig vil kreve i forhold til en rekke instanser, i første rekke scenekunstinstitusjoner både på produksjons-

¹² I LTVs egenevaluering omtales forbundet som ”et ekte barn av Riksteatret”.

¹³ LTV- Rapport for 2000 – aktiviteter i året, s. 1.

arrangør- og formidlingssiden¹⁴. I budsjettsøknaden til Norsk kulturråd for drift av Landsforbundet Teatrets Venner i 2005 står det bare at ”LTV er tiltenkt rollen som sekretariat for Scenepass-Norge”.

I egnevalueringen heter det om arbeidsoppgavene:

Etablering og oppfølging av lokalforeninger er fortsatt viktig, men koordinering av teater tilbudene i Norge ved etablering av felles nettportal, scenepass og teateravis er nå viktig. Vi blir vel også mer prosjektorientert. Prosjekt Scenepass er et eksempel.

Plassering på scenekunstheltet

Det finnes ingen annen aktør av dette slaget på scenekunstheltet, dvs ingen andre landsomfattende teatervenneforeninger/publikumsbaserte interesseforeninger. Landsforbundet Teatrets Venner refererer til seg selv som en parallell til Musikkens Venner og formelt er dette selvsagt riktig. Men Musikkens Venner er pr. i dag en organisasjon på et annet nivå, med mer konkrete mål (som organisasjon for konsertarrangører), et høyere budsjett og større aktivitetsnivå enn Landsforbundet Teatrets Venner. Dette kan skyldes forskjeller i så vel historie som offentlige tilskudd, men det har antakelig også sammenheng med grunnleggende ulikheter mellom musikkfeltet og scenekunstheltet. På musikkfeltet har den lokale aktiviteten på alle måter større omfang og bredde; i sjangre, i arrangementer, i deltakelse og i grupperinger¹⁵, ved siden av at forholdet mellom den profesjonelle virksomheten og amatørmusikken er et annet enn på scenekunstheltet. Dette kan peke i retning av at behovene, og mulighetene, for en organisasjon av denne typen er større på musikkområdet enn på scenekunstheltet og at Musikkens Venner ikke uten videre er relevant som modell.

I sin egnevaluering oppgir LTV en lang rekke samarbeidspartnere¹⁶, men uten å komme inn nærmere inn på samarbeidets art og omfang, ut over en generell kontakt. Ambisjonen om å utvide virksomheten, bl.a. gjennom en ordning med scenepass, forutsetter antakelig samarbeid på et annet nivå enn det som hittil har foregått og som framtidige, mulige samarbeidspartnere i så måte tenker man seg

¹⁴ Med budsjettsøknaden for 2005 følger et kort vedlegg om Prosjekt Scenepass, men uten at det konkrete samarbeidet er berørt.

¹⁵ www.musikkensvenner.no

¹⁶ Riksteatret, Svenska Riksteatern/Sveriges teaterforeninger, Norsk teater- og orkesterforening, Teater Ibsen, Hedmark Teater, Grafitti Editions (bladutgiver), Fellesforum for kulturorganisasjoner, Studieforbundet Populus.

alle institusjons- og regionteatrene, frie grupper m.v.. Inntrykket er imidlertid at LTV hittil ikke i særlig grad har lyktes i å etablere konkrete samarbeidsprosjekter med slike institusjoner.

Forvaltningshistorie

Landsforbundet Teatrets Venner kom inn på statsbudsjettet fra 1993, nærmere bestemt på post 74 på Kulturdepartementets budsjett. Forvaltningen av tilskuddet ble så overført fra departementet til Norsk kulturråd i 2000.

Vurderinger

Antallet lokale foreninger i Landsforbundet Teatrets Venner har øket, men det synes ikke å ha vært særlig utvikling av virksomheten sentralt gjennom de 12 årene forbundet har eksistert. LTV har en uklar profil; det framstår dels som en paraply for frivillige, lokale organisasjoner på kulturområdet og dels som en interesseorganisasjon for et (undefinert) scenekunstopublikum, samtidig som ambisjonen er å bygge opp formalisert og forpliktende samarbeid med scenekunstinstitusjoner over hele landet.

Det er et spørsmål om en slik ambisjon er realistisk. En alternativ strategi i dagens situasjon for en organisasjon som LTV, kunne være å opparbeide en posisjon og et handlingsrom i forhold til den aktivitet som finnes, og kan kanaliseres til, de mange kulturhus rundt i landet. Her synes det i dag å være et reelt behov for den typen engasjement og verdifull innsats som så vel lokale venneforeninger som LTV sentralt kan oppby, og slike behov øker i takt med at kommunale og regionale kulturadministrative ressurser slankes.

Uansett bør et fortsatt tilskudd til LTV gjøres avhengig av at konkrete mål blir nådd innenfor en ramme på 1-2 år. Dersom LTV ikke lykkes med dette, bør tilskuddet falle bort.

Det tilskudd som i dag bevilges over post 74 er uten tvil et rent driftstilskudd, til en (type) virksomhet som ligger godt utenfor Kulturrådets vanlige nedslagsfelt. Dersom tilskuddet skal opprettholdes er en mulighet å se det i forhold til

organisering og finansiering av frivillighet på kultursektoren, innenfor rammen av KKD's framtidige forvaltning av dette området.